AŞEZAREA NEOLITICĂ ŞI NECROPOLA DE LA SARICHIOI (JUDEŢUL TULCEA) [CAMPANIA 1978]
Raport preliminar[1]

Ernest OBERLÄNDER-TÂRNOVEANU,
Irina OBERLÄNDER-TÂRNOVEANU

Staţiunea neolitică de la Sarichioi (com. Sarichioi, jud. Tulcea) este plasată în punctul "La Bursuci", situat la aproximativ 2,5 km în linie dreaptă de marginea sudică a satului. În toponimia locală, numele "La Bursuci" desemnează capătul unei zone peninsulare, care se întinde între lacurile Razim şi Babadag, foste golfuri maritime în antichitate.

Capătul acestei peninsule are aspectul unui promontoriu, destul de înalt (+12 m) situat în faţa insulei Gradişte şi pe malul opus cetăţii de la Enisala (aprcx. 2,5 km în linie dreaptă). În antichitate, promontoriul "La Bursuci", împreună cu dealul Peştera, pe care se află cetatea medievală, străjuiau intrarea în fostul golf Babadag.

Malul răsăritean al promontoriului "La Bursuci" este abrupt 75°-80° dar până în urmă cu 15 ani era unit cu insula Gradişte printr-o limbă joasă de pământ. În urma închiderii Gurii Portiţa şi a deschiderii braţului Dranov, nivelul apelor Razimului a crescut şi sub influenţa puternicelor vânturi de N-E, şaua dintre Gradişte şi Bursuci a fost ruptă. Prin aceasta s-a revenit la situaţia din antichitate, când cele două puncte erau separate. Spre sud ţărmul coboară lin.

De jur împrejur se întind zone înmlăştinite, inundabile, acoperite cu stufăriş.

În vara anului 1976 am întreprins un sondaj de salvare în punctul "La Grădină" situat la aproximativ 600 m de marginea sudică a satului Sarichioi. Cu acest prilej a fost descoperită o aşezare getică deschisă databilă în sec. IV-II î.e.n., în cea mai mare parte distrusă de ape. Tot în această zonă am descoperit câteva fragmente ceramice de tip Dridu şi ceramică şi unelte de os aparţinând culturii Noua (ultimele, în poziţie nestratigrafică).

Datorită faptului că descoperirile erau interesante, însă în acest punct aşezarea era aproape în întregime distrusă de ape, ne-am continuat cercetările de suprafaţă în toată zona de la sud de satul Sarichioi, în vederea depistării unui punct în care straturile arheologice să fie mai bine păstrate.

Cu prilejul acestor periegheze, atenţia ne-a fost atrasă de promontoriul "La Bursuci", unde în ruptura malului am descoperit un strat gros de locuire de 1-1,5 m, conţinând fragmente ceramice getice şi greceşti din sec. IV-II î.e.n., precum şi un bordei Dridu. Sus, pe platou, au fost descoperite de urme similare, împreună cu fragmente ceramice aparţinând culturii Babadag, silexuri şi fragmente ceramice neolitice.

Deşi cunoşteam anterior începerii săpăturilor posibilitatea efectuării unor descoperiri din perioada neolitică, descoperirea aşezării şi necropolei din această perioadă a constituit o surpriză, deoarece scopul cercetării noastre viza aşezarea getică. Cercetarea s-a efectuat în vara anului 1978 în 2 etape: prima între 21 iunie şi 1 iulie şi a doua între 1 august şi 20

[1] Publicat în *Materiale şi cercetări arheologice - A XIII-a sesiune anuală de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice*, Oradea, 1979, p. 59 – 70.

august. În prima fază a cercetărilor au participat şi studentele Elena Marin şi Maria Chihaia de la Facultatea de istorie - Universitatea Bucureşti.

În prima etapă a fost deschisă o secţiune lungă de 30 m şi lată de 2 m, orientată E-V. Ea era plasată la 2 m nord de borna topografică şi la 9 m de intrarea în grajdul C.A.P. Sarichioi. În acest punct platoul era mai înalt, nu se vedea nici o urmă de şanţuri sau gropi moderne; în acelaşi timp, secţiunea cuprindea o bună parte din pantă şi platou. Secţiunea a fost notată cu siglele SCHIOI-B-78, S I şi a fost caroiată din 2 în 2 m, dinspre V spre E.
Într-o fază ulterioară, din necesitatea de a se lămuri situaţia apărută, s-a mai trasat o nouă secţiune, lungă de 18 m şi lată de 2 m, paralelă cu carourile 1-9 ale primei secţiuni. Între cele două secţiuni a fost lăsat un profil lat de 0,75 m. Şi această secţiune, notată cu siglele SCHIOI-B- 78, S II, a fost caroiată din 2 în 2 m, dinspre V spre E.

Ulterior, datorită faptului că majoritatea descoperirilor se masau în partea de vest a secţiunilor, cele două secţiuni au mai fost prelungite spre vest cu încă 5 carouri de câte 2 m, notate cu siglele S I, P 1-5 şi S II, P 1-5.

În zona cercetată în 1978 depunerile arheologice nu sunt foarte groase, măsurând maximum 1,20-1,40 m, cu excepţia GR. nr. 5 din S II, unde coboară până la 2,70 m. Pe pantă stratul era mai subţire, provenind din scurgeri.

Stratul vegetal este subţire, în medie de 0,25 m, uneori chiar mai puţin. Întreg stratul vegetal este plin cu resturi arheologice antrenate de plug. Imediat sub aceasta încep straturile arheologice nederanjate de lucări moderne. Ele aparţin unei locuiri unitare din punct de vedere cultural şi constau în reveniri şi plecări succesive, probabil la scurte intervale de timp.

Între 0,25 şi 0,50 m, în medie, în ambele secţiuni a fost surprins un strat de dărâmătură nearsă, de culoare galben cenuşie, fără o consistenţă deosebită. Ea conţinea material ceramic şi osteologic aparţinând fazei de tranziţie a culturii Boian spre cultura Gumelniţa. În partea superioară stratul de dărâmătură avea o culoare mai deschisă şi era prăfos. În acest strat de dărâmătură, la 0,28-0,40 m au fost săpate o serie de morminte de inhumaţie, alcătuind o necropolă, precum şi unele gropi, care în unele cazuri perforau straturile şi nivelele anterioare, coborând chiar sub nivelul antic de călcare. Gropile sunt umplute cu pământ negricios, conţinând fragmente ceramice din aceeaşi epocă cu cele amintite mai sus, precum şi oase, cărbune şi cenuşă. Stratul de dărâmătură, surprins în mod uniform în toată suprafaţa secţiunilor, suprapunea un nivel de lut curat, bătătorit, de culoare galbenă, aflat în medie la 0,50 m adâncime. Nivelul era separat de dărâmătură de un strat de praf fin, cenuşiu, gros de până la 1 cm, care se detaşa foarte clar. Acest praf provenea probabil atât din cenuşă cât şi din resturile unor acoperişuri de paie sau stuf căzute şi putrezite după abandonarea locuinţelor. În S I, P 5, ca şi în S II, carourile 3 şi 8 s-au surprins pe acest nivel şi resturile unor vetre amenajate din lut făţuit cu grijă.

Pe acest nivel, în S III c.6 şi C.P_2, s-au descoperit câteva resturi de oase umane (humerusuri, tibii, fragmente de calotă şi mandibule) care alcătuiesc M_4 şi M_5. În S I c.5-6, precum şi în C I c.1 şi P_{1-4}, ca şi în carourile similare din S II cantitatea de fragmente ceramice, osteologice, de unelte de silex şi os, precum şi de podoabe descoperite era mult mai mare decât în restul secţiunilor la acelaşi nivel, fapt care împreună cu alte observaţii ne fac să credem că în această zonă avem de-a face cu podelele unor locuinţe de suprafaţă.

Nivelul descris mai sus suprapune o altă dărâmătură, asemănătoare în ceea ce priveşte gradul de păstrare şi compoziţia cu cea dintâi, dar având o consistenţă ceva mai mare. Acest al doilea strat de dărâmătură măsoară în medie 0,30-0,40 cm. Sub acesta s-a putut surprinde un alt nivel, constând tot din lut curat, bine bătătorit, aflat în medie la 1,00 m sub nivelul actual.

Ca şi în cazul nivelului precedent, în unele puncte am putut surprinde între nivel şi dărâmătură un strat fin cenuşiu.

În S I şi S II, în carourile 5-6 se remarcă o refacere a padelei prin aplicarea unei noi lutuiri, groasă de 2-3 cm. Pe acest nivel inferior s-au surprins o serie de vetre circulare sau ovale, fățuite. Astfel în S I c.3 aceasta era mai bine păstrată şi măsura 1,10 X 1,00 m; un fragment de vatră s-a surprins şi în c.6-7, de asemenea în S II c.6, si c.P_l.

Descoperirile de fragmente ceramice, oase, unelte şi podoabe, mai ales din scoici, erau mai abundente in S I c.3-6 şi P_{1-5}, precum şi în carourile similare din S II. Şi în acest caz presupunem existența unor podele de locuințe.

Ele au fost amenajate direct pe vegetalul antic, gros de 0,10-0,30 m, de culoare brună. Din acest vegetal antic, care a constituit nivelul de călcare inițial, se adâncesc în loess o serie de gropi circulare (gr. 2, S II, diam. 1,20 m, adânc. - 1.30 m) sau ovale (gr. 3, diam. 1, 7 0 X 1,10, adânc. - 0,60 şi gr. 5, diam. 1,90 în profil, adânc. - l,60 m). Aceste gropi umplute cu resturi menajere, chirpic, cenuşă şi fragmente de vase întregibile sunt în totalitate suprapuse de lutuiala nivelului. Tot sub acest nivel, în S II c.P_5 la 0,80 m a fost descoperit "in situ" un vas intregibil, aşezat cu gura in jos. Sub vas se afla o mică arsură, precum şi câteva fragmente de oase şi melcişori marini mărunți.

În concluzie, din datele prezentate mai sus rezultă că în punctul cercetat în 1978 al aşezării de la Sarichioi, "La Bursuci" au existat două nivele de locuire propriu zisă, precedat şi urmat de o etapă de folosire a zonei drept loc de depunere a resturilor menajere ale unor locuințe apropiate, după cum o dovedesc numeroasele gropi descoperite. Într-o ultimă etapă, zona nu a mai fost locuită şi s-a utilizat pentru necropolă.

Facem din nou precizarea că cele două nivele de locuire, precum şi gropile anterioare şi posterioare nu constituie faze culturale distincte. Între ele nu apar cezuri de steril, iar materialul descoperit se prezintă deosebit de unitar, aparținând fazei de tranziție de la cultura Boian spre Gumelnița, aşa cum a fost definită de cercetătorul E. Comşa.

Locuirea din punctul cercetat se limitează în timp la o perioadă relativ scurtă, câteva decade, probabil în decursul aceleiaşi generații, dat fiind faptul că locuințele noi se refac aproape pe acelaşi loc cu cele anterioare, abandonate. Locuințele identificate în sondaj erau de suprafață, de dimensiuni destul de mari, fiind construite probabil din paiantă. Deşi nu am reuşit să degajăm în întregime nici una din cele patru presupuse locuințe (2 în nivelul I şi 2 în nivelul 2), totuşi pe baza unor observații stratigrafice credem că ele erau orientate N-V sau N-E S-V, cu spatele spre crivăț. Suprafața cercetată fiind mică, cât şi faptul că locuințele au fost abandonate, dărâmătura răspândindu-se în mod uniform în jur şi fiind alcătuită din acelaşi loess ca restul pământului, nu am putut face precizări cu privire la forma şi dimensiunile locuințelor.

În afară de vetre, nu am putut surprinde alte amenajări. Vetrele, atât cele găsite "in situ", cât şi numeroasele fragmente descoperite în gropi erau fățuite, fiind în general de formă rotundă, cu diametrul în jur de un metru. Ele nu prezintă urme de utilizare îndelungată. Interesant este faptul că pe acelaşi nivel apar mai multe vetre, dar din păcate, lipsa unei delimitări clare a locuințelor ne împiedică să putem afirma că sunt locuințe comune, cu mai multe vetre.

Într-o etapă ulterioară, după ce zona a încetat să mai fie locuită, ea a fost transformată în necropolă.

Mormintele de inhumație sunt săpate în dărâmătura ultimului nivel, la numai 0,30-0,40 m sub nivelul actual de călcare.

În total au fost descoperite 7 schelete, dintre care 4 întregi, nederanjate (M_1, M_3, M_6 şi M_7), unul deranjat de groapa unui animal (M_2) şi două grupe fragmentare de oase umane, M_4 şi M_5, amintite deja mai sus.

Faptul că M_4 şi M_5 au fost găsite pe podelele unor locuințe ne face să credem că nu

este vorba de o înmormântare propriu zisă, cât mai degrabă avem de a face cu unele practici rituale sau de canibalism.

Această ultimă ipoteză este susţinută şi de alte numeroase descoperiri de oase umane, în special falange, atât pe nivele, cât şi în gropi.

Dintre mormintele propriu-zise, 4 erau aşezate la intervale oarecum regulate, dinspre est spre vest, în două şiruri, fiind foarte asemănătoare ca ritual şi orientare.

Scheletele erau aşezate în poziţie chircită, cu genunchii puternic flectaţi şi mâinile sub cap, culcate pe partea stângă, fiind orientate spre N-NE (cu faţa spre Est).

Numai în două cazuri s-au surprins contururile gropilor, care erau ovale, cu puţin mai mari decât scheletele.

Inventarul mormintelor este sărăcăcios sau lipseşte chiar în unele cazuri.

M_1 avea depuse lângă bazin un vârf de corn, cu urme de utilizare îndelungată, lângă cap, în stânga, un vârf de silex triunghiular, retuşat, iar între coaste, s-au găsit două pandantive circulare perforate, unul de diabaz verde, iar celălalt din corn de cerb.

În cazul lui M_1 putem preciza că, probabil, moartea a fost violentă. Între vertebrele şirei spinării s-a găsit vârful rupt al unei lame de silex.

M_2 avea ca inventar un pandantiv semilunar cu braţele inegale, confecţionat din corn de cerb.

În mormântul M6 a fost descoperit depus ca inventar un mic vas globular, confecţionat dintr-o pastă grosolană, având drept degresant pietricele şi paie, de culoare cenuşiu-negricioasă.

Vasul era aşezat în dreptul gurii.

Lângă picioare s-au găsit un fragment de corn de cerb în curs de prelucrare şi câteva lame de silex, dar datorită faptului că nu s-a putut delimita groapa mormântului, nu avem certitudinea că piesele fac parte din inventar.

M_7 nu avea nici o piesă ca inventar, dar acest mormânt ne-a prilejuit o surpriză. Sub craniul scheletului a fost descoperit un al doilea craniu, tot de adult, având aceeaşi orientare, ca şi scheletul principal. Alături de craniu se mai găseau şi câteva vertebre şi coaste şi un fragment de humerus.

Din observaţiile făcute este clar că nu avem de a face cu un mormânt mai vechi deranjat.

În stadiul actual însă nu putem face nici o afirmaţie asupra semnificaţiei acestei descoperiri, aşteptând în primul rând rezultatul examenului antropologic.

Datorită sărăciei inventarului, este dificilă o atribuire şi o datare precisă a mormintelor. Singurul reper mai important este vasul din M_6, care nu este de factură Boian sau Gumelniţa, ci poate fi încadrat mai degrabă într-o *cultură de la sfârşitul neoliticului şi începutul epocii bronzului*. Lipsa decorului sau a altor elemente împiedică însă includerea sa în una din culturile acestei perioade.

Elementele comune de rit ar putea să constituie un indiciu că şi celelalte morminte aparţin aceleaşi epoci, sau oricum, uneia apropiate (M_1?).

Ultimul mormânt, M2 diferă ca rit şi orientare de celelalte.

El era aşezat în poziţie întinsă, pe spate, cu braţele pe lângă corp, fiind orientate SE-NV. Deşi este depus tot aproape de suprafaţă, el nu este aliniat ca şi celelalte morminte.

Lipsa oricărui inventar face dificilă datarea şi atribuirea sa.

Materialul arheologic descoperit în aşezarea de la Sarichioi - "La Bursuci" este deosebit de bogat şi variat, constând în fragmente ceramice, unelte de os, corn de cerb, silex şi alte roci, podoabe, oase de animale şi alte resturi organice.

Ceramica este foarte numeroasă dar, din păcate, extrem de fragmentară, din locuinţele abandonate luându-se de obicei tot ce era utilizabil. Numai în câteva cazuri, mai ales în gropi, am găsit vase întregibile.

Ceramica este unitară din punct de vedere cronologic şi tipologic, aparţinând în cvasiunanimitate fazei de tranziţie a culturii Boian spre cultura Gumelniţa. Cele mai multe analogii se pot face cu ceramica publicată de prof. D. Berciu din fazele Boian IV-V şi Gumelniţa I de la Tangâru.

Nu se poate face nici o separare pe nivele între elementele tipice Boian târzii şi cele Gumelniţa timpurii (tehnică, decor, forme) ele apărând împreună în toate nivelele şi în gropi, ceea ce credem că ilustrează încă o dată caracterul de tranziţie al epocii, geneza organică a culturii Gumelniţa în cadrul culturii Boian şi persistenţa îndelungată a elementelor Boian târzii.

În cadrul descoperirilor sunt prezente în egală măsură categoriile ceramicii fine şi grosolane.

a) Ceramica grosolană

Este reprezentată de vase de dimensiuni mari şi mijlocii, arsă în general oxidant. Ca degresant s-au folosit cioburi pisate, nisip grosier şi chiar pleavă.

Domină formele bitronconice sau globulare, cu fundul plat. Pereţii sunt acoperiţi cu barbotină zgrunţuroasă, depusă neregulat, sau în vergi, orientate vertical sau oblic.

În unele cazuri decorul este completat cu brâuri alveolate dispuse imediat sub buză sau pe corp, proeminenţe simple, perforate sau cu şănţuire mediană, sau din simple linii incizate.

Multe vase prezintă orificii perforate pe corp sau sub buză.

În cadrul ceramicii grosolane, o categorie aparte o constituie strecurătorile, destul de numeroase în aşezarea de la Sarichioi.

b) Ceramica fină

Cuprinde două grupe, deosebite prin tehnica de prelucrare a pastei şi decor.

În general prezintă un slip puternic lustruit.

Prima grupă o constituie în general vasele mari, cu decor excizat, umplut cu pastă albă.

Decorul constă în benzi excizate de 2-3 cm, zig-zaguri, dreptunghiuri, meandre, cercuri, iar într-un singur caz apare decorul în dinţi de lup şi triunghiular.

Excizia alternează cu benzile lustruite, cu caneluri şi cu pictura cu ocru roşu.

Forma predominantă este cea bitronconică.

Tot în această grupă se includ vasele care au partea superioară lustruită, pictată sau excizată, iar partea inferioară cu barbotină, mai fină.

Se remarcă două elemente interesante. Arderea intenţionată a vaselor în acelaşi timp în două culori, roşu şi negru, oxidant şi reducător, pentru fiecare faţă separat. Acest lucru denotă o foarte bună mânuire a tehnicilor de ardere şi probabil şi o preparare specială a pastei sau slipului.

O serie de vase arse reducător, sunt pictate anterior arderii cu ocru, care în urma trecerii prin foc, devine ciocolatiu, îmbinarea de nuanţe gri şi brune dând un efect coloristic plăcut.

Cea de-a doua grupă este alcătuită din ceramica foarte fină, din pastă foarte bună, arsă oxidant, negru sau cenuşiu, lustruită puternic.

La această categorie ceramică sunt foarte frecvente canelurile dispuse pe gâtul vaselor. Majoritatea vaselor sunt paharele bitronconice cu fundul plat, mai rar străchinile şi vasele globulare, cu gâtul îngustat. Sunt frecvente fundurile cu "umbou" şi destul de dese cele inelare. Ca elemente decorative se utilizează proeminenţele ascuţite sau perforate, pictura cu grafit sau ocru în interiorul buzei. Rar apare excizia adâncă sau alternarea zonelor date cu slip şi lustruire, de culoare neagră, cu zone cenuşii, cu linii incizate, reţele rectangulare,

triunghiuri, etc.

O altă categorie importantă o constituie uneltele de piatră şi os. Cele mai comune sunt cele de silex, mai ales lamele şi răzuitoarele, mai rar vârfurile, de obicei retuşate.

În vegetal a fost descoperit un vârf de suliță, cioplit pe ambele fețe, în formă de frunză. De asemenea a fost descoperit un nucleu rotund de silex şi un percutor.

Din economie se utilizau si aşchii şi lame, care păstrau cortexul de calcar, sau se reutilizau uneltele rupte. În unele cazuri se foloseau şi lame din calcar cristalin adus de la Enisala. Tot din silex a fost confecționată o unealtă folosită probabil pentru lustruirea ceramicii, de formă paralelipipedică, având fețele puternic lustruite. O altă grupă o constituie topoarele, teslele şi dăltițele confecționate din roci vulcanice dure, mai ales diabaz. Din 5 topoare descoperite, 3 sunt perforate. S-a descoperit şi un topor greu, cu şănțuire pentru ataşare de mâner. Resturile de râşniță, ca şi frecătoarele sunt şi ele frecvente, ca şi diverse fragmente rectangulare de gresie, utilizate pentru pisarea unor substanțe, în special ocru.

În cadrul săpăturilor s-a descoperit un mare număr de unelte de os şi corn: străpungătoare, sule, pumnale, cuțite, spatule, săpăligi, precum şi o serie de oase crestate în coadă de rândunică, folosite probabil pentru țesut. Dintre podoabe cele mai frecvente sunt mărgelele din valve perforate de cardium, unele păstrând urme de pictură cu ocru roşu, melci marini, brățările de scoici de apă dulce. Deocamdată lipsesc podoabele din Spondylus.

Alături de podoabele din scoici apar mărgelele din cuarțit alb, şlefuit şi lustruit, pandantivele romboidale din aceeaşi rocă, pandantive circulare din diabaz şi corn de cerb, pandantive semilunare din corn de cerb.

Obiectele de cult sunt sărac reprezentate. A fost descoperit un singur piciorуş de idol, nedecorat şi probabil un piciorуş de la o mică măsuță de cult.

O descoperire interesantă, legată probabil de unele practici de cult o constituie un cristal de spat de Islanda, mineral care datorită dublei refracții produce răsturnarea imaginilor. Pe teritoriul României nu se găseşte decât în Maramureş. S-au găsit şi bulgări de ocru şi din substanță albă folosită pentru decorare.

Locuitorii aşezării de la Sarichioi practicau agricultura, nomadizând periodic într-un teritoriu, părăsind sau revenind în aceeaşi aşezare, în funcție de secătuirea sau refacerea fertilității solului. Marele număr de oase de animale domestice, precum şi cele de cerb carpatin şi lopătar, mistreț şi păsări arată că o parte importantă a hranei era oferită de surse animale. De asemenea se practica pescuitul, inclusiv al sturionilor şi culesul moluştelor. Dintre meşteşuguri, alături de olărit, prelucrarea pietrei şi osului, se mai practica şi țesutul şi împletitul. Unele funduri de vase prezintă urmele impresiunilor de rogojină. Un număr de produse - diabazul, ocrul, cristalul de spat de Islanda provin din zone mai îndepărtate, fiind obținute pe calea schimbului. Descoperirile de la Sarichioi aduc date noi asupra neoliticului din Dobrogea. Ele atestă că purtătorii culturii Boian trăiau, în fazele finale ale culturii, în Dobrogea de Nord până la țărmul M. Negre. În acest sens descoperirile izolate mai vechi de la Tariverde, Gura Dobrogei, Cheia, Palazu, Constanța, Costineşti apar într-o lumină nouă.

Interesantă apare situația şi în ceea ce priveşte raporturile care au existat între purtătorii acestei culturi şi cei ai culturii Hamangia. În aşezarea de la Sarichioi nu s-au descoperit decât două fragmente ceramice, care ipotetic ar putea aparține culturii Hamangia. În schimb, întâmplător a fost des acoperit un frumos fragment care atestă influența culturii Precucuteni asupra culturii Hamangia.

În cadrul săpăturii a fost descoperit şi un buton sferic, din pastă neagră, aparținând probabil culturii Karanovo III. Descoperirile de la Sarichioi atestă încă odată că tranziția de la cultura Boian la Gumelnița s-a făcut gradat, în această etapă apărând în paralel elemente ale culturii Boian V şi Gumelnița I.

Fig. 1. Lame și vîrfuri de silex.

Fig. 2. Unelte de piatră.

Fig. 3. Topor greu.

Fig. 4. — Vîrfuri și străpungători de os.

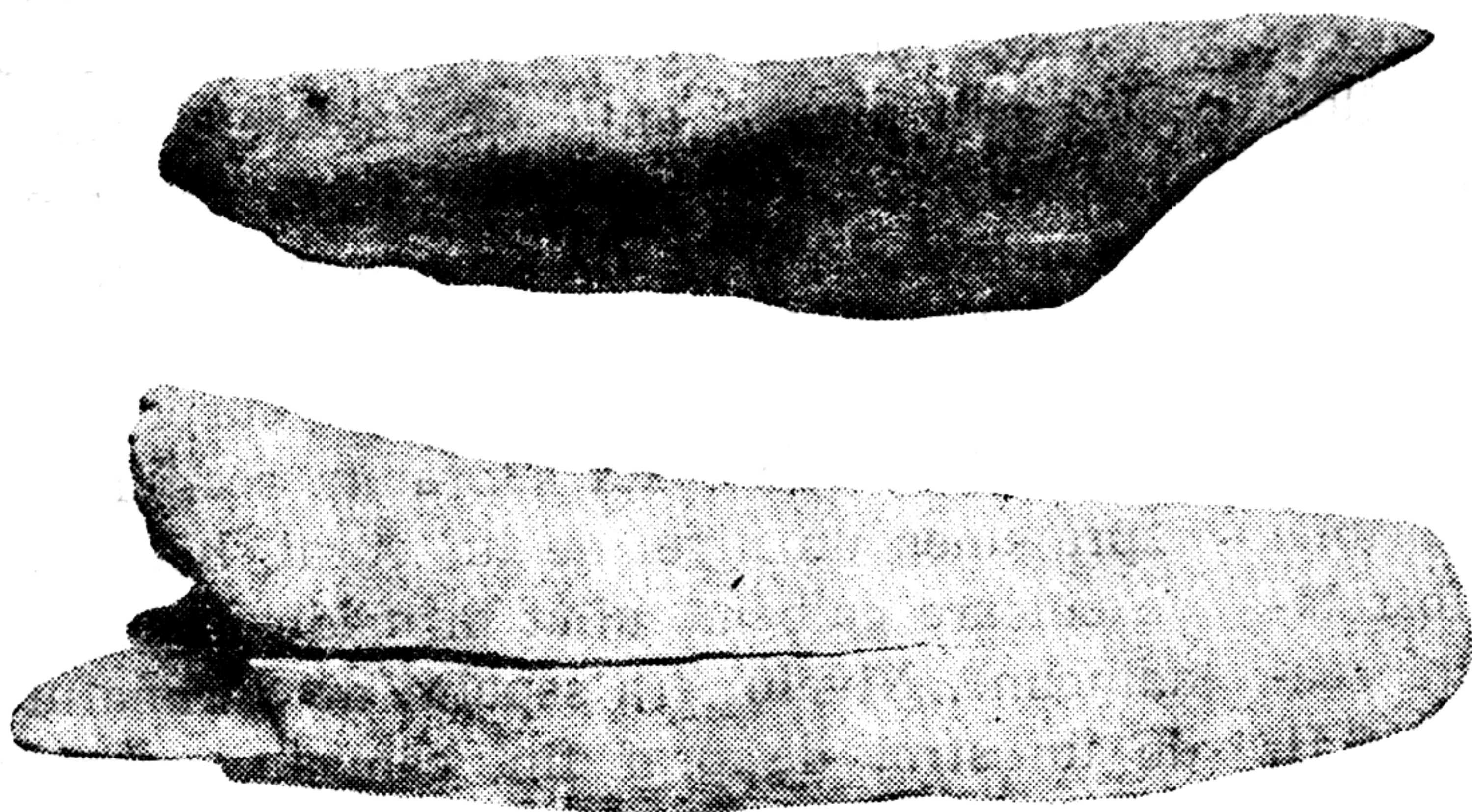

Fig. 5. Săpăligă de os.

Fig. 6. Podoabe: pandantive de cuarțit, os, diabaz, corn și un fragment de spat de Islanda.

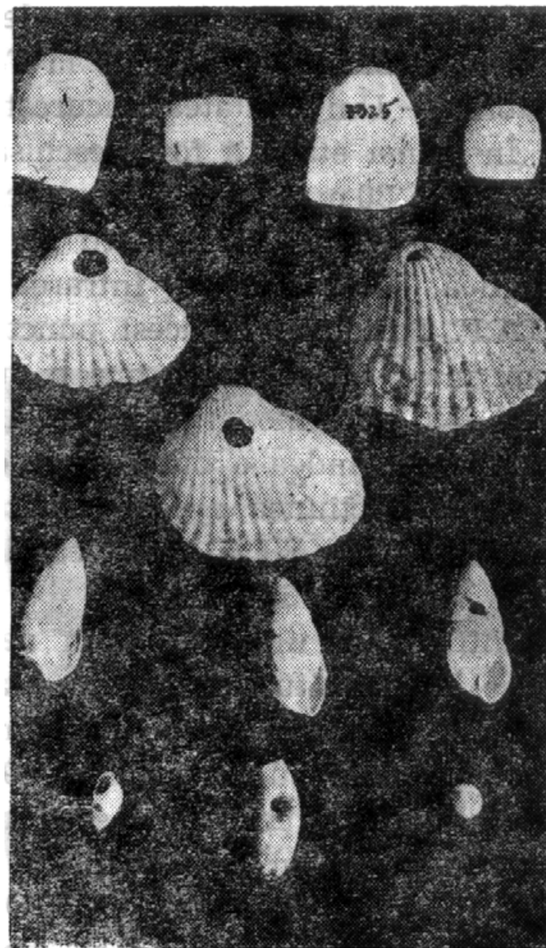

Fig. 7. Mărgele din cuarțit, scoici și melcișori

Fig. 8. Fragment de vas intregibil decorat cu spații excizate și pastă albă.

Fig. 9. Fragmente ceramice decorate cu benzi excizate.

Fig. 10. Fragmente ceramice fine, decorate cu proeminențe, caneluri și linii lustruite.

Fig. 11. Fragmente ceramice fine, decorate cu caneluri și linii lustruite și grafit

Fig. 12. Ceramică grosolană cu barbotină.

Fig. 13. Ceramică cu decor de linii incizate.

Fig. 14. Ceramică decorată cu împunsături.

Fig. 15. Ceramică grosolană.

Fig. 16. Fragmente de strecurători.

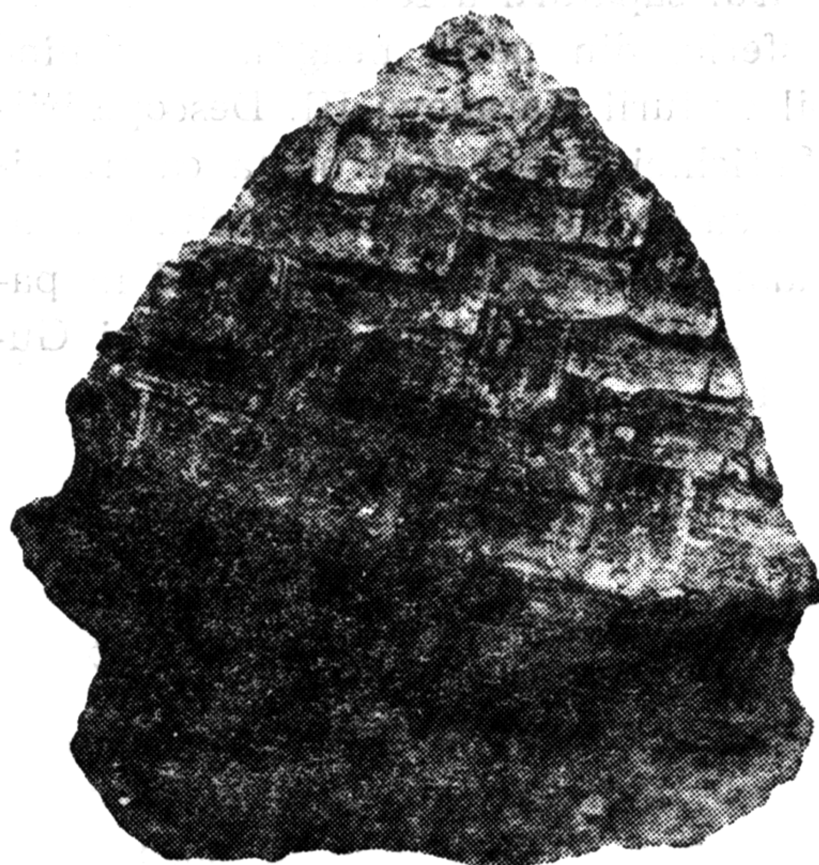

Fig. 17. Fund de vas cu impresiune de rogojină.

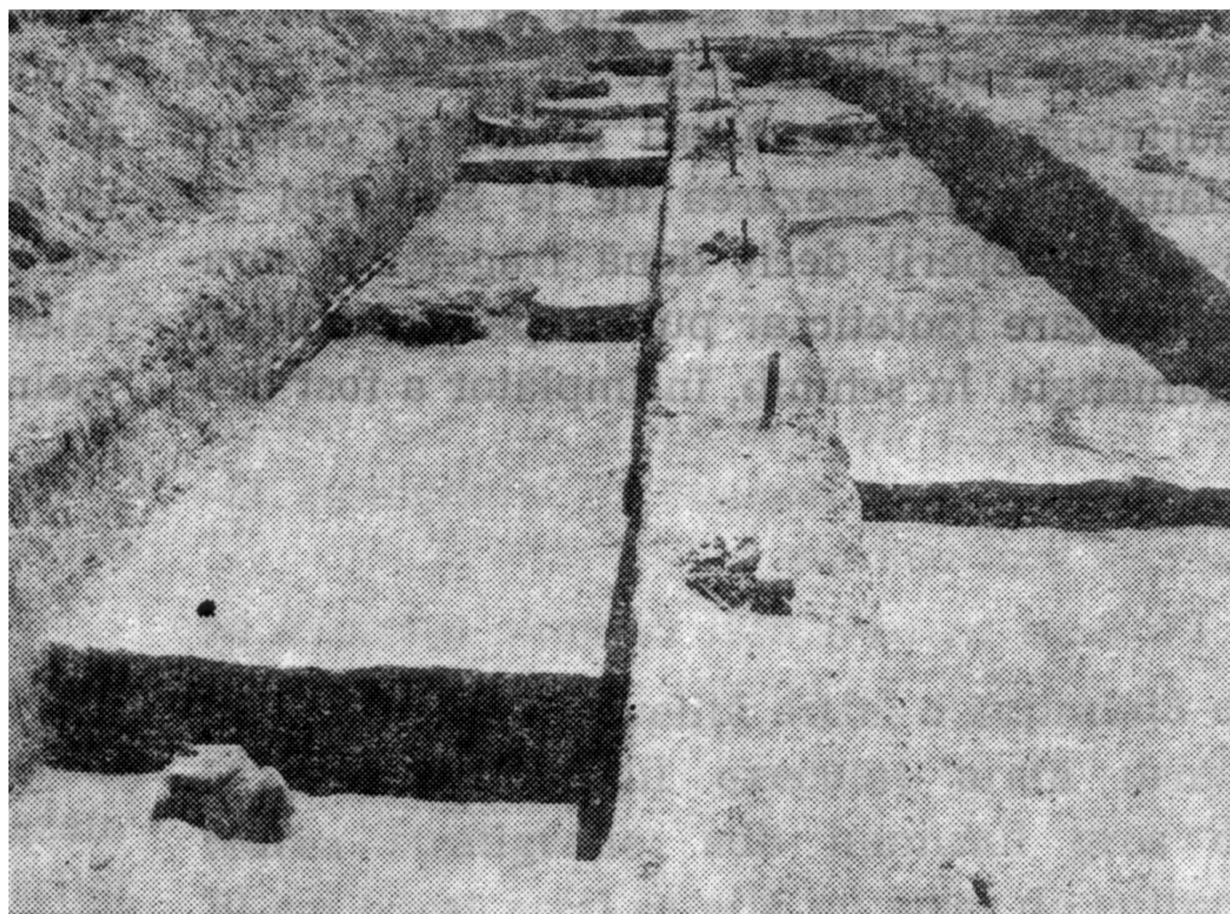

Fig. 18. Sarichioi — La Bursuci 1978: vedere generală dinspre vest — nivelul II și necropola.

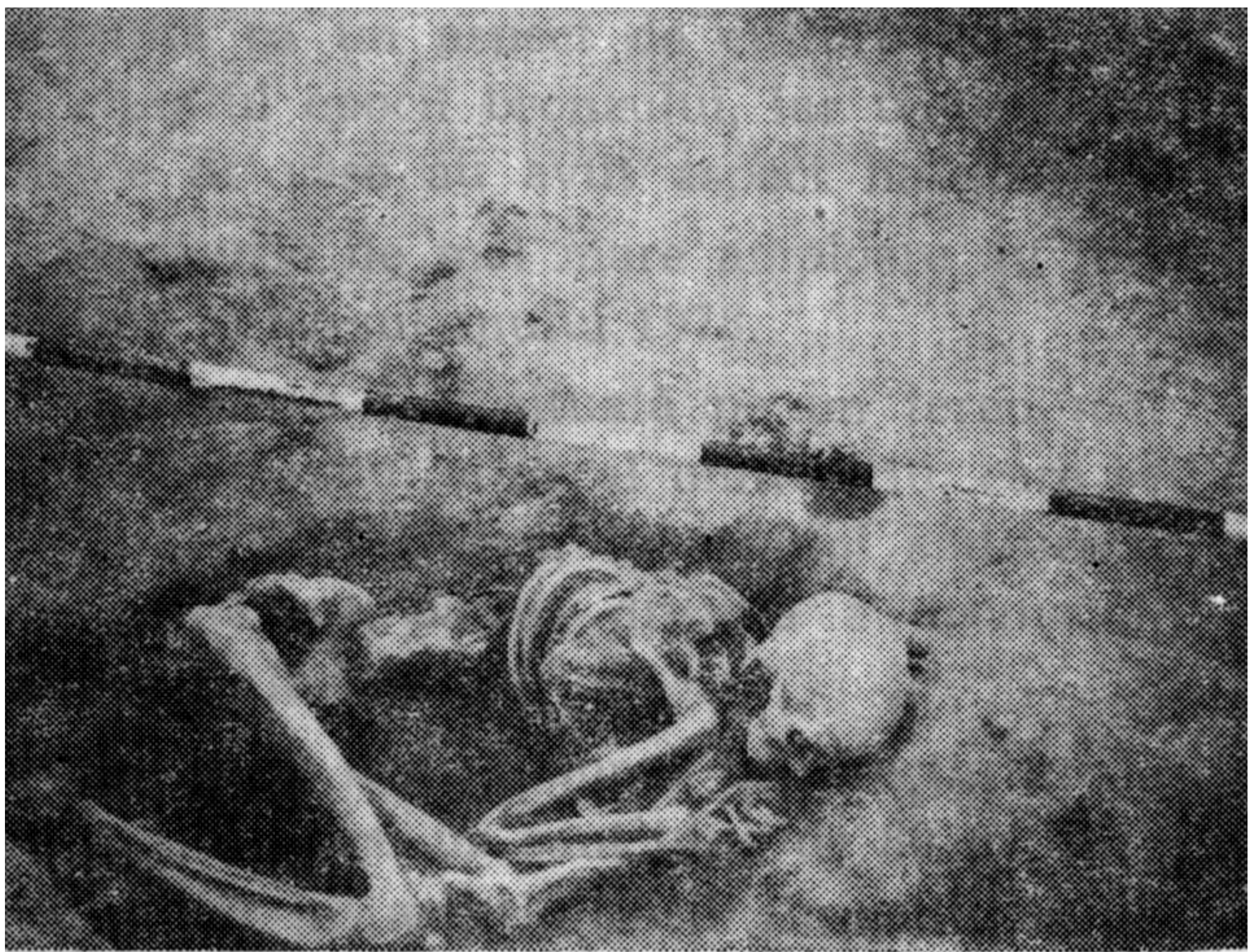

Fig. 19. M 1.

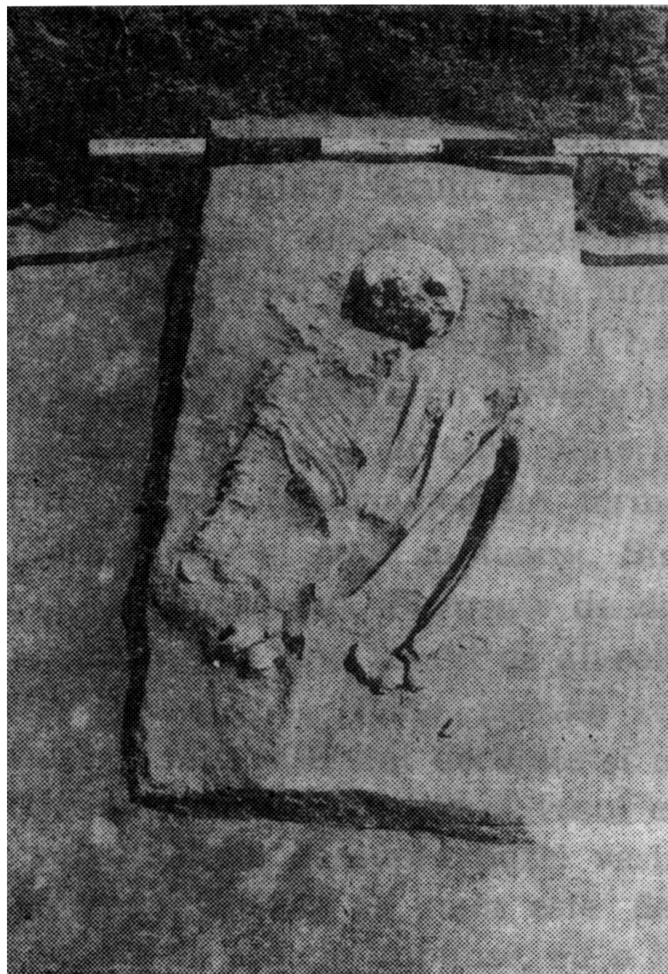

Fig. 20. M 3.